

**System wsparcia osoby uzależnionej – mieszkańca Domu
Pomocy Społecznej, w celu wzmocnienia działań
terapeutyczno – rehabilitacyjnych.**

Spis treści:

Wstęp	str. 3
Przesłanki do wdrażania systemu wsparcia osoby uzależnionej	str. 5
Specjalistyczne szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej	str. 6
Specjalistyczne szkolenia dla pracowników Domu Pomocy Społecznej ul. Rozrywka 1 w Krakowie	str. 7
Postępowanie kwalifikacyjne	str. 8
Prowadzenie działań terapeutyczno – rehabilitacyjnych	str. 9

Wstęp

Problemy związane z uzależnieniem od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych stanowią poważny problem wśród mieszkańców domów pomocy społecznej (w tym również na terenie miasta Krakowa) (źródło: *Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2014*). Skutki przyjmowania substancji psychoaktywnych są widoczne w wymiarze ekonomicznym, zdrowotnym oraz w relacjach interpersonalnych. Skuteczne rozwiązanie problemu uzależnień na terenie domów pomocy społecznej wymaga systemowych, wieloetapowych, długoterminowych działań oraz współpracy różnych instytucji.

Powstanie specjalistycznego Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie (zwanego dalej DPS) w 2011 roku, stworzyło możliwość rozpoczęcia budowy **Systemu wsparcia osoby uzależnionej – mieszkańca Domu Pomocy Społecznej, w celu wzmocnienia działań terapeutyczno – rehabilitacyjnych.**

Uruchomienie DPS dla osób uzależnionych od alkoholu wpisuje się między innymi w następujące programy strategiczne:

- **Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011- 2015**, przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 22 marca 2011 roku.

Program został opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na podstawie art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Jednym z zadań Narodowego Programu jest powstanie Domu Pomocy Społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu, które wpisane jest w:

Problem I – szkody zdrowotne wynikające ze spożywania alkoholu,

Cel strategiczny 1 – ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu,

Cel cząstkowy – 1.3. – poprawa stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od alkoholu

Zadanie – 1.3.8. – wdrożenie systemu pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu ze współwystępującymi zaburzeniami psychicznymi, niesłyszących, osób przebywających w instytucjach całodobowego wsparcia;

Działanie - powstanie domu pomocy społecznej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Proponowanymi realizatorami zadania są m.in: jednostki samorządu terytorialnego;

- **Małopolski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2008 – 2013** przyjęty Uchwałą Nr XVII/220/08 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 31 marca 2008 roku.

Cel nadrzędny – zmniejszenie rozmiarów negatywnych skutków o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu,

Cel operacyjny 3 – zwiększenie liczby osób uzależnionych i współuzależnionych podejmujących leczenie,

Zadanie 3.1 – zwiększenie dostępności do leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych wdrażanie i wspieranie specjalistycznych programów terapeutycznych w placówkach odwykowych.

Zadanie 3.6 – Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze pomocy osobom uzależnionym.

Proponowanymi realizatorami zadań są m.in. jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego.

- **Strategia Rozwoju Krakowa** przyjęta Uchwałą Nr LXXV/742/05 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 kwietnia 2005 roku.

Cel Strategiczny I – Kraków miastem przyjaznym rodzinie, atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pobytu;

Cel operacyjny I-5 – Zapewnienie mieszkańcom właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego;

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014** przyjęty uchwałą Nr XCIV/1399/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 18 grudnia 2013 roku.

Działania terapeutyczno – rehabilitacyjne mieszkańca DPS w zakresie uzależnienia od alkoholu i obejmować będą:

- pracę w obszarze motywacji do zmiany sposobu życia mieszkańca domu pomocy społecznej, poprzez terapię psychologiczną, zajęciową oraz dnia codziennego;
- uczenie umiejętności społecznych, rozmowy indywidualne i spotkania grupowe,
- stwarzanie warunków zdrowego stylu życia hamującego rozwój patologii zdrowotnych i społecznych, z uwzględnieniem oddziaływań na system do którego osoba wróci po programie oferowanym w DPS.

I. Przesłanki do wdrażania systemu wsparcia osoby uzależnionej.

Ze względu na specyfikę uzależnienia, mieszkańcy domów pomocy społecznej nie łączą swoich problemów zdrowotnych oraz społecznych z nadużywaniem substancji psychoaktywnej. W miarę postępowania uzależnienia u osób przyjmujących substancje psychoaktywne zaczynają pojawiać się zniekształcenia w sferze poznawczej, emocjonalnej oraz zmiany osobowości. Gdy mechanizmy chorobowe związane z uzależnieniem są aktywne, rozmowa na temat konsekwencji picia lub używania innych substancji psychoaktywnych jest trudna. Pacjent tworzy i przedstawia swoją rzeczywistość posługując się mechanizmami zniekształcającymi myślenie, które pozwalają na dalsze trwanie w nałogu.

Dodatkowym, psychologicznym mechanizmem utrudniającym wycofanie się z używania substancji psychoaktywnych jest nałogowe regulowanie emocji. Osoba przez wiele lat radziła sobie ze stanami emocjonalnymi poprzez sięganie po alkohol, leki itp. celem szybkiego osiągnięcia ulgi nie chce zrezygnować z dotychczasowych sposobów radzenia sobie z napięciem fizycznym i psychicznym. Rozumienie funkcjonowania psychologicznego i społecznego osoby uzależnionej jest pomocne w motywowaniu do podjęcia leczenia uzależnienia. Duży obszar oddziaływań względem osób uzależnionych mieszkańców domów pomocy społecznej zajmować będzie praca nad wzmacnianiem motywacji do zmiany zachowań w oparciu o *Transteoretyczny model zmiany* autorstwa J.O. Prochaska, J.C. Norcross oraz C.C. DiClemente.

Analiza gotowości osoby do podjęcia terapii i dokonania zmian w swoim życiu będzie się odbywała na kilku etapach:

- przed przyjściem do programu DPS,
- w trakcie pobytu w DPS,
- po powrocie do domu pomocy społecznej lub środowiska.

Z tego względu w całościowym systemie uwzględniono szkolenia dla kadry pracującej w domach pomocy społecznej w zakresie podstawowych umiejętności pomocy osobom uzależnionym oraz dialogu motywującego.

Zasadniczym oddziaływaniem względem uzależnionego mieszkańca Domu Pomocy będzie program terapeutyczno –rehabilitacyjny, wspomagający readaptację społeczną zwany dalej Programem Readaptacji.

Podstawami teoretycznymi opracowanego autorskiego Programu są m.in. zagadnienia z obszaru:

1. dialogu motywującego do zmiany zachowań;
2. redukcji szkód związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych;
3. wiedzy na temat funkcjonowania społeczności domu pomocy społecznej;
4. wiedzy na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych;
5. wiedzy na temat współistniejących zaburzeń psychicznych u osób uzależnionych oraz funkcjonowania osób z tzw. podwójną diagnozą;
6. problematyki psychologicznej wieku podeszłego;
7. ogólnej wiedzy z zakresu psychologii klinicznej, neuropsychologii, psychoterapii uzależnień oraz psychoterapii.

Realizacja założeń Programu Readaptacji odbywać się będzie w oparciu o zespół interdyscyplinarny współpracujący ze sobą na rzecz mieszkańca DPS. Kontynuacją Programu Readaptacyjnego, będzie Program Postrehabilitacyjny realizowany w formie stacjonarnej lub środowiskowej.

II. Specjalistyczne szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej

- 1. Przeprowadzenie szkolenia kadry kierowniczej domów pomocy społecznej w Krakowie oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** w zakresie budowania systemu wsparcia oraz zasad współpracy.

Celem szkolenia będzie zapoznanie z ofertą Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie w zakresie budowania systemu wsparcia osoby uzależnionej – mieszkańca Domu Pomocy Społecznej, na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Omówione zostanie funkcjonowanie psychologiczne i społeczne osób uzależnionych oraz transteoretyczny model zmiany zachowania wraz z metodami psychologicznego oddziaływania na obszar motywacyjny mieszkańca. Uzgodnione zostaną warunki współpracy międzyinstytucjonalnej przygotowującej do przyjęcia mieszkańca do DPS oraz dalszej pomocy mieszkańcowi, który odbył Program Readaptacji w DPS.

- 2. Prowadzenie specjalistycznych szkoleń dla pracowników domów pomocy społecznej na terenie Krakowa:**

- a) w zakresie motywowania do podjęcia zmiany oraz zagadnień związanych z funkcjonowaniem psychospołecznym osób uzależnionych.

Proponowany będzie cykl zajęć szkoleniowych z zakresu dialogu motywującego oraz pomocy psychologicznej osobom uzależnionym.

Celem tego bloku zajęć jest poszerzanie wiedzy i umiejętności w zakresie pracy motywacyjnej z uzależnionymi od alkoholu lub pijącymi szkodliwie mieszkańcami domów pomocy społecznej oraz umiejętności w przygotowywaniu osób z problemem nadmiernego picia do Programu Readaptacji w DPS.

Osoby kierowane do DPS przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie powinny być zmotywowane do udziału w Programie Readaptacji oraz powinna być zainicjowana u nich chęć do dokonania zmiany w swoim dotychczasowym życiu.

Dodatkową ofertą mogą być spotkania superwizyjne dla osób chcących poszerzać swoje kompetencje w pracy z osobami z problemem uzależnień zamieszkałymi na terenie domów pomocy społecznej.

- b) przygotowujące do dalszych oddziaływań wzmacniających zmianę zachowania mieszkańca, który odbył Program Readaptacji w DPS.

Celem szkolenia jest rozszerzenie wiedzy oraz poszerzenie umiejętności w zapobieganiu nawrotom. Zagadnienia podstawowe stanowią kontynuację szkolenia dotyczącego motywowania do podjęcia terapii oraz zagadnień związanych z funkcjonowaniem psychospołecznym osób uzależnionych. Nacisk jest położony na budowanie systemu wsparcia osobom uzależnionym w domach pomocy społecznej oraz tym, które ukończyły Program Readaptacji, a będą realizować Program Postrehabilitacyjny (o którym mowa w pkt. V) w swoim macierzystym domu pomocy społecznej.

W pierwszej kolejności zostaną przeprowadzone szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej z terenu Gminy Miejskiej Kraków. W dalszej kolejności planujemy prowadzić szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej z całego kraju.

III. Specjalistyczne szkolenia dla pracowników Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie

Specjalistyczne szkolenia dla pracowników, mające na celu przygotowanie do współpracy w zespole interdyscyplinarnym, zajmującym się mieszkańcami DPS w zakresie codziennego funkcjonowania oraz oddziaływań terapeutyczno – rehabilitacyjnych.

Tematyka szkolenia obejmuje:

- wprowadzenie w problematykę uzależnień i metod oddziaływania względem osób uzależnionych. Problematyka podwójnych diagnoz – możliwości terapeutyczne i ograniczenia;
- rozpoznanie wstępne problemów i ustalanie adekwatnych oddziaływań;
- nauczanie zasad wywiadu motywacyjnego oraz umiejętności określania stadiów zmiany i dobierania adekwatnych metod oddziaływania;
- budowanie Zespołu – filozofia pomagania osobom uzależnionym w DPS. Na styku pomoc społeczna a pomaganie osobom uzależnionym.

Dla pracowników DPS kontynuowane będą kolejne specjalistyczne szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe.

IV. Postępowanie kwalifikacyjne

1. Przygotowanie osób uzależnionych od alkoholu – mieszkańców domów pomocy społecznej do uczestnictwa w Programie Readaptacji.
 - a) Przygotowanie dokumentacji:
 - sporządzenie wniosku w sprawie przyjęcia do Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie;
 - przygotowanie dokumentacji medycznej i ewentualnie psychologicznej;
 - przygotowanie wywiadu środowiskowego.
 - b) Przygotowanie pacjenta:

w przypadku występowania tzw. ciągów alkoholowych skierowanie do oddziału leczącego alkoholowe zespoły abstynencyjne.
2. Przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego.
 - a) Spotkanie mieszkańca z Zespołem Kwalifikacyjnym, które składać się będzie z trzech części:
 - spotkanie z psychologiem klinicznym/psychologiem oraz specjalistą psychoterapii uzależnień,
 - spotkanie z lekarzem internistą lub/i lekarzem psychiatrą;
 - przeprowadzenie wywiadu przez pracownika socjalnego DPS przy ul. Rozrywka 1.
 - b) Analiza dokumentacji dostarczonej przez podstawowy Dom Pomocy Społecznej lub MOPS (w przypadku kierowania osób ze środowiska)
 - c) Wydanie opinii kwalifikacyjnej.

d) Przesłanie opinii kwalifikacyjnej do MOPS, wraz z określeniem proponowanego czasu pobytu, który będzie trwał do 12 miesięcy z możliwością przedłużenia do 18 miesięcy.

3. Skierowanie mieszkańca do objęcia Programem Readaptacji.

Okres pobytu w Domu Pomocy Społecznej zostanie określony przez Komisję Kwalifikacyjną (może on ulec zmianie w trakcie przygotowywania oraz trwania indywidualnego Programu Readaptacji, o czym zdecyduje zespół terapeutyczno - opiekuńczy).

Kierowanie i umieszczanie osób do DPS przy Rozrywka 1 w Krakowie musi być zgodne z **Procedurą postępowania w sprawach dotyczących kierowania, umieszczania osób i ponoszenia odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Rozrywka 1 (Zarządzenie 498/2014 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 19.02.2014 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej w Krakowie przy ul. Rozrywka 1.)**

V. Prowadzenie działań terapeutyczno – rehabilitacyjnych wspomagających readaptację społeczną.

Pomoc osobom uzależnionym z różnego typu deficytami oraz zaburzeniami psychicznymi i zachowania wymaga indywidualizacji i odpowiedniej kwalifikacji do Programu Readaptacji. Osoby uzależnione lub pijące szkodliwie mieszkające w domach pomocy społecznej mogą korzystać z programów oferowanych w placówkach ambulatoryjnych, dziennych oraz stacjonarnych leczenia odwykowego. Doświadczenie kliniczne pokazuje jednak, że mała ilość osób uczestniczy w oferowanych w placówkach leczenia odwykowego programach terapeutycznych, gdyż są zbyt wymagające lub niewystarczające dla tej grupy odbiorców.

Długoterminowy Program Readaptacji zapewnia kompleksowe oddziaływania dla mieszkańców DPS pod względem terapeutyczno – opiekuńczym, daje możliwość poprawy codziennego funkcjonowania. Osoby kierowane do DPS nie mogą mieć poważnych zaburzeń somatycznych i/lub psychiatrycznych, które uniemożliwiłyby aktywne korzystanie z programu oferowanego w DPS.

1. Program Readaptacji

Program Readaptacji w Domu Pomocy Społecznej w Krakowie, ul. Rozrywka 1 złożony jest z dwóch etapów. Pierwszy etap Programu Readaptacji realizowany jest w trakcie 12 miesięcy pobytu mieszkańca, drugi w kolejnych 6 miesiącach. Następnie możliwe jest kontynuowanie oddziaływań terapeutycznych w ramach Programu Postrehabilitacyjnego, który ma na celu utrwalenie zmian jakie zaszły u mieszkańca na wcześniejszych etapach oddziaływań terapeutycznych - rehabilitacyjnych.

a) Etap I

Poziom diagnostyczno – motywacyjny – 1 – 3 miesięcy

celem jest sformułowanie diagnozy problemowej i nozologicznej oraz budowanie, rozwijanie motywacji mieszkańca, do współpracy i aktywnego uczestnictwa w Programie Readaptacji. Personel zwraca uwagę na integrowanie nowo przybyłego mieszkańca z pozostałymi członkami społeczności DPS.

Poziom podstawowy – 3 – 6 miesięcy

Na tym etapie działania terapeutyczno – rehabilitacyjne skoncentrowane są głównie na problemie uzależnienia – uświadomienia sobie problemów związanych z używaniem alkoholu i akceptacji faktu bycia osobą uzależnioną, nabywania wiedzy o mechanizmach choroby alkoholowej, kształtowania umiejętności radzenia sobie z głodami alkoholowymi, pracy z emocjami, poszukiwanie alternatywnych form radzenia sobie ze stresem.

Poziom zaawansowany - 6 - 9 miesięcy

Uczestnik programu ma możliwość nabywania, rozwijania szeroko rozumianych umiejętności społecznych, interpersonalnych oraz pracy nad uzależnieniem od alkoholu (świadomość strat wynikających z picia, umiejętności radzenia sobie z nawrotami choroby).

Poziom wzmocnienia rozwoju osobistego - 9 - 12 miesięcy

W tej części programu następuje wyraźne zindywidualizowanie podejścia do pracy z mieszkańcem, uwzględniające jego zasoby, ograniczenia, możliwości. Obszarem pracy terapeutycznej jest tutaj również historia relacji rodzinnych, historia życia mieszkańca, historia rozwoju jego uzależnienia z uwzględnieniem tego co aktualnie może sprzyjać procesowi zdrowienia.

Dla osób przygotowujących się do zakończenia pobytu w DPS, etap ten opcjonalnie obejmuje formułowanie planu trzeźwego życia po ukończeniu programu i opuszczeniu DPS-u.

b) Etap II

Poziom oddziaływań rehabilitacyjnych - 12 - 18 miesięcy

Możliwe jest przedłużenie uczestnictwa w Programie do 18 miesięcy. Ten etap Programu Readaptacji obejmuje swoim zakresem kontynuację pracy nad problemami podejmowanymi w poprzednich etapach programu, budowanie planu trzeźwego życia i wdrażanie go w działaniach w środowisku zewnętrznym, społeczności lokalnej.

c) Procedura ewaluacji Programu Readaptacji

Po pierwszych trzech miesiącach pobytu mieszkańca w DPS, zespół terapeutyczno-opiekuńczy (opiekun, terapeuta zajęciowy, psycholog, rehabilitant, pielęgniarka, pracownik socjalny itp.) wraz z terapeutami uzależnień Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień przygotowuje **ocenę kwartalną** uczestnictwa mieszkańca w Programie Readaptacji.

Ocena obejmuje takie obszary jak:

- ocena stanu somatycznego;
- ocena funkcjonowania psycho - ruchowego;
- ocena sfery poznawczej (zdolność zapamiętywania, koncentracja uwagi), myślenie przyczynowo – skutkowe, mowa (bierna, czynna), rozumienie sytuacji społecznych etc.;
- samodzielność (samoobsługa i nawyki higieniczne), w jakich czynnościach wymaga pomocy, etc.;
- funkcjonowanie w społeczności (umiejętności interpersonalne, tendencja do wchodzenia w konflikty, poziom asertywności, zależność i uległość, podporządkowywanie się zasadom etc.);
- zasoby mieszkańca, zainteresowania i umiejętności;
- akceptacja i przestrzeganie norm i zasad pobytu w Programie Readaptacji;
- utrzymywanie abstynencji od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- przestrzeganie zasad współżycia społecznego;
- poziom aktywności w zajęciach programowych;
- realizację zadań indywidualnych wynikających z Programu Readaptacji.

W oparciu o tę ocenę odbywa się:

- **omówienie** dotychczasowego pobytu mieszkańca na spotkaniu całego zespołu interdyscyplinarnego z udziałem mieszkańca,

- **omówienie** na społeczności mieszkańców, gdzie otrzymuje **informacje zwrotne**, jak jest postrzegany przez pozostałych uczestników Programu Readaptacji.

Na bazie wyników w/w oceny, omówienia informacji zwrotnych konstruowany jest **indywidualny plan pracy terapeutycznej i opiekuńczej dla mieszkańca**.

Powyżej opisana procedura ewaluacyjna powtarzana jest po ukończeniu kolejnych etapów pobytu mieszkańca w DPS-ie.

Po upływie 9 miesiąca pobytu - Poziom wzmocnienia rozwoju osobistego, weryfikowany jest **indywidualny plan pracy terapeutycznej i opiekuńczej dla mieszkańca** we współpracy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego i mieszkańca.

W tej części procedury uczestniczyć mogą również, biorący wcześniej udział w szkoleniu z zakresu wiedzy o uzależnieniu i umiejętności motywowania:

- pracownicy macierzystego dla mieszkańca domu pomocy społecznej tj. psycholog/pracownik socjalny/opiekun,
- pracownik właściwego dla miejsca zamieszkania MOPS-u,
- pracownicy domu pomocy społecznej, do którego przechodzi mieszkani.

Realizacja **indywidualnego planu pracy terapeutycznej i opiekuńczej** jest na bieżąco monitorowana i oceniana przez zespół interdyscyplinarny DPS-u.

Przed upływem 12-go lub 18-go miesiąca uczestniczenia mieszkańca w Programie Readaptacji, sformułowana zostaje kolejna **ocena**. Na podstawie tej oceny, omówienia i informacji zwrotnych zostaje przygotowana **opinia** i **zalecenia** do kontynuowania pobytu w DPS lub kontynuowania pracy z danym mieszkańcem dla instytucji zewnętrznych - np. domu pomocy społecznej, do którego przechodzi mieszkani - absolwent Programu Readaptacji, albo właściwego terytorialnie MOPS-u.

Ocena wynikająca z realizacji Programu Readaptacji będzie miała wpływ na przyjęte oddziaływania terapeutyczne w ramach Programu Postrehabilitacyjnego, który może być realizowany w formie kontynuowania pobytu w DPS lub w warunkach środowiskowych (zmiana domu pomocy społecznej lub wyjście poza system domów pomocy społecznej, z możliwością uczestniczenia w spotkaniach indywidualnych oraz w grupie wsparcia).

2. Program Postrehabilitacyjny

Program Postrehabilitacyjny w Domu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Rozrywka 1 stanowi kontynuację Programu Readaptacji. Zakłada się, że pobyt w Programie Postrehabilitacyjnym będzie okresowy.

a) Przesłanki do uruchomienia Programu Postrehabilitacyjnego.

Mieszkańcy DPS kończący Program Readaptacji wymagają utrwalenia zmian jakie zaszły w nich przez okres około 18 miesięcy. Długoterminowe utrzymywanie abstynencji od alkoholu powoduje, że poprawie ulega funkcjonowanie poznawcze oraz zdrowie fizyczne mieszkańców. Praca w Programie Readaptacji, w skład którego wchodzi psychologiczne oddziaływania terapeutyczne, rehabilitacja, terapia dnia codziennego, terapia zajęciowa, oddziaływania opiekuńcze, opieka medyczna itp. powoduje, że poprawie ulega stan zdrowia tych osób. Z kolei trudności wynikające z osobowościowych, poznawczych czy też zdrowotnych deficytów mieszkańców powodują, że zainicjowany proces zmian w obu etapach Programu Readaptacji wymaga długoterminowego utrwalania.

Program Postrehabilitacji, stanowiący kolejny etap oddziaływań, ma za zadanie utrwaląć te elementy zmiany w osobach, które służą bardziej trwałemu utrzymywaniu abstynencji od alkoholu, wzmocnieniu zaradności osobistej oraz uspołecznieniu i pogłębieniu więzi między mieszkańcami.

b) Program Postrehabilitacyjny zakłada:

- dalsze korzystanie z założeń terapii motywującej, szczególnie nacisk kładziony będzie na metody charakterystyczne dla fazy podtrzymywania zmian;
- pracę nad zapobieganiem nawrotom choroby alkoholowej;
- pracę wokół redukcji szkód związanych z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych;
- kontynuowanie funkcjonowania w społeczności terapeutycznej;
- kontynuowanie terapii dnia codziennego;
- kontynuowanie terapii zajęciowej;
- kontynuowanie rehabilitacji ruchowej oraz neuropsychologicznej;
- kontynuowanie oddziaływań indywidualnych;
- kontynuowanie oddziaływań grupowych, które służyć będą wzmocnieniu umiejętności w funkcjonowaniu interpersonalnym.

Stacjonarny Program Postrehabilitacyjny - każdy mieszkaniec kwalifikowany do kontynuacji oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych w DPS będzie miał na bieżąco wykonaną diagnozę problemową i opracowana dla niego zostanie kontynuacja Indywidualnego Programu Postrehabilitacyjnego. Bardzo duże znaczenie będzie miała motywacja mieszkańca do pozostania w w/w Programie.

Realizacja założeń Programu Postrehabilitacyjnego odbywać się będzie nadal w oparciu o zespół interdyscyplinarny, współpracujący ze sobą na rzecz mieszkańca DPS. Zespół pracować będzie pod stałą superwizją.

Środowiskowy Program Postrehabilitacyjny – skierowany do mieszkańców, który ukończyli Program Readaptacji i odeszli z DPS ul. Rozrywka 1.

Zakłada on:

- uczestniczenie w spotkaniach grupy wsparcia dla absolwentów Programu Readaptacji;
- korzystanie z konsultacji indywidualnych z terapeutami;
- możliwość uczestniczenia w wydarzeniach rekreacyjno-artystycznych na terenie DPS,

Udział w Programie Postrehabilitacyjnym musi być zgodny z **Procedurą postępowania w sprawach dotyczących kierowania, umieszczania osób i ponoszenia odpłatności za pobyt w DPS w Krakowie, ul. Rozrywka 1. (Zarządzenie 498/2014 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 19.02.2014 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej w Krakowie przy ul. Rozrywka 1.)**

3. Podsumowanie

Pomoc osobom uzależnionym z różnego typu deficytami oraz zaburzeniami psychicznymi i zachowania wymaga indywidualizacji oraz długoterminowych oddziaływań. Proponowany przez DPS przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie wieloetapowy, specjalistyczny *System wsparcia....* zapewnia kompleksowe oddziaływania dla mieszkańców pod względem terapeutycznym, rehabilitacyjnym oraz codziennego funkcjonowania. Ma on pomóc mieszkańcom w powrocie do macierzystego domu pomocy społecznej lub środowiska z lepszym wyposażeniem w sposoby radzenia sobie ze stresem oraz problemami dnia codziennego. W celu utrwalenia efektów oddziaływań terapeutycznych, konieczna jest współpraca z personelem domów pomocy społecznej w ramach szkoleń, superwizji oraz wymiany doświadczeń.